Rok IX Wilno, dnia 10—25 lipca 1935 r. Nr. 13-14

Wiadomości Archidiecezjalne
WILEŃSKIE

PRENUMERATA: Rocznie . . 12 zł. Półrocznie . 6 zł. Nr. pojed. . 50 gr

Dwutygodnik Kapłański
Adres Redakcji i Administracji: Kurja Metrop., Wilno, M. Magdaleny 4
Konto P. K. O. Nr. 80.833.

OGŁOSZENIA: Cała strona 40 zł. 1/2 strony . 20 zł. 1/4 strony . 10 zł. 1/8 strony . 5 zł.

Sicut misit me Pater, et ego mitto vos. *Joan. 20. 21.*

DZIAŁ URZĘDOWY

ZARZĄDZENIA STOLICY APOSTOLSKIEJ

Nadanie odpustów duchowemu nawiedzeniu Jezusa w Najświętszym Sakramencie.

ŚWIĘTA PENITENCJARJA APOSTOLSKA.
(Sekcja odpustów).

Dekret.

Znana jest chwalebna praktyka wielu pobożnych chrześcijan, którzy, — nie mogąc z powodu choroby lub innej słusznej przyczyny pójść do kościoła i tam nawiedzić Jezusa wystawionego w monstrancji lub zamkniętego w tabernakulum (czegoby gorąco pragnęli), i w ten sposób dostąpić odpustów, przywiązanych do takiego nawiedzenia, — starają się to nawiedzenie odprawić we własnym domu, albo tam, gdzie ich przeszkoda zatrzymuje, w duchu wiary klękając przed Jezusem Chrystusem, rzeczywiście obecnym w Sakramencie Ołtarza, i odmawiając przepisane modlitwy, przekonani, że Boski Odkupiciel tak łaskawie przyjmie to pobożne ćwiczenie, jak przyjmuje Komunję duchową tych, którzy nie mogą przyjąć Komunji sakramentalnej.

Te pobudki skłoniły Jego Świątobliwość papieża Piusa XI, którego cześć dla tego Sakramentu znana jest całemu światu chrześcijańskiemu i który niczego nie zaniedbuje, co mogłoby się przyczynić do pomnożenia czci i miłości ku Eucharystji, aby przywią-

zał specjalne odpusty do tego ćwiczenia, już bardzo rozpowszechnionego wśród pobożnych wiernych. Chodzi tu bowiem o praktykę, która wprost dąży do tych celów i z tego powodu jest bardzo polecana przez mistrzów duchownych, ponieważ ożywia wiarę w tę tajemnicę i pobudza miłość i wdzięczność ku Odkupicielowi rodzaju ludzkiego, który w swej niewyczerpanej mądrości znalazł sposób pozostawania aż do końca wieków ze swemi stworzeniami, odkupionemi jego krwią Najdroższą, świadcząc, że rozkoszą jego jest być z nimi.

Przeto na audjencji, udzielonej dnia 23 lutego b. r. Kardynałowi Penitencjarjuszowi Większemu, postanowił, że wszyscy wierni, którzy w ten sposób odprawią przynajmniej sercem skruszonem nawiedzenie Jezusa Chrystusa w Sakramencie i zmówią modlitwy, przepisane w breve apostolskiem z dnia 3 czerwca 1932 r., t. j. pięć Ojcze nasz, pięć Zdrowaś i pięć Chwała Ojcu do Jezusa w Sakramencie Ołtarza i po jednym razie te same modlitwy na intencję Ojca św., kiedy z przyczyn niezależnych od własnej woli nie będą mogli odprawić nawiedzenia w kościele, — „toties quoties” będą mogli uzyskać odpust częściowy 5 lat; odpust zaś zupełny, pod zwykłemi warunkami, raz na tydzień, jeżeli w tychże okolicznościach będąc, odprawiać będą codzień tego rodzaju nawiedzenie.

Niniejszy dekret będzie miał moc zawsze bez ekspedycji listu apostolskiego w formie breve i wbrew wszelkim przeszkodom.

Dan w Rzymie w gmachu św. Penitencjarji, dnia 12 kwietnia 1935 r.

L. Kard. Lauri, Penitencjarjusz Większy.
S. Luzio, Św. P. Regens.

(*Acta Ap. Sedis,* t. 27, str. 170—171).

Kwestjonarjusz, podług którego Ordynarjusze stosownie do dekretu Św. Kongr. Soborowej w sprawie usilnego popierania i krzewienia Katechizacji [1]) mają tejże Kongregacji co każde pięć lat składać wiadomości o stanie diecezyj im zleconych.

1. Katechizacja dla młodzieży.

a) Praca przy kościołach parafjalnych bezpośrednio.

1) Ile jest w parafjach młodzieży, a ile z niej uczęszcza na naukę katechizmu?

---

[1]) Patrz *Wiad. Arch.* Nr. 12 z 1935 r. str. 165.

2) Z jaką gorliwością proboszczowie wykonują obowiązek katechizacji młodzieży? Nazwiska tych, którzy zaniedbują tego obowiązku.

3) Czy w parafjach istnieją szkoły parafjalne; z jakim wynikiem i jaką metodą jest uczony w nich katechizm?

4) Czy inni duchowni, w parafji mieszkający, pomagają proboszczowi w katechizowaniu? Nazwiska tych, którzy odmawiają pomocy w katechizowaniu lub pracują niedbale.

5) Czy osoby zakonne pomagają w katechizowaniu? Nazwiska zaniedbujących lub odmawiających pomocy.

6) Czy istnieje w poszczególnych parafjach Bractwo nauki chrześcijańskiej? W jaki sposób pomaga proboszczowi w katechizowaniu?

7) Czy inne stowarzyszenia świeckie, a szczególnie należące do Akcji Katolickiej, pomagają w katechizacji?

8) Czy w diecezji jest lub może być utworzony Urząd katechetyczny lub podobna instytucja?

9) Czy jest urządzany corocznie dzień katechetyczny i jak się odbywa?

10) Czy odbywają się zebrania i zjazdy katechetyczne w sprawie nauki religji w szkołach?

11) Czy są stosowane jakie zabiegi dla wywołania gorliwości rodziców w posyłaniu, a dzieci w uczęszczaniu na katechizacje?

12) Czy są jakie przeszkody, unicestwiające lub umniejszające owoce katechizacyj? Jakiemi środkami można temu przeciwdziałać? Co już wykonano dla usunięcia przeszkód?

b) Praca w szkołach katolickich:

13) Ile szkół i jakie szkoły są prowadzone przez kler świecki lub zakonny obojga płci.

14) Ile młodzieży uczęszcza do tych szkół (ile przychodzącej, a ile mieszkającej w zakładach)?

15) Ile razy w tygodniu jest uczony katechizm, jaką metodą i z jakiemi wynikami?

16) Co należy uczynić dla powiększenia owocności samego nauczania?

c) Praca w szkołach państwowych:

17) Czy jest nauczana religja w szkołach państwowych? W jakich i z jakim wynikiem?

18) Czy nauczanie religji w tych szkołach podlega Władzy i nadzorowi kościelnemu?

19) W których szkołach państwowych nie jest nauczana religja, z jakiego powodu? Jak wychowankom tych szkół zapewnia się nauczanie religji?

20) Czy stosowane są zabiegi i jakie, aby w szkołach państwowych było nauczanie religji?

2. Katechizacja dla dorosłych.

21) Czy oprócz zwykłego niedzielnego kazania jest udzielana dla dorosłych przez proboszczów nauka katechizmowa?

22) Z jaką gorliwością, w jakim czasie i jaką metodą jest spełniany ten obowiązek?

23) Czy wierni w poszczególnych parafjach uczęszczają na te nauki katechizmowe? Z jakiemi wynikami?

24) Jakiemi środkami, uwzględniając czasy obecne i miejscowe warunki, możnaby powiększyć wydajność katechizowania ludzi dorosłych?

(*Acta Ap. Sedis*, t. 27, str. 153, następn.).

ZARZĄDZENIA ORDYNARJATU ARCYBISKUPIEGO

W sprawie cmentarzy grzebalnych.

KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA
Wilno, dnia 1 lipca 1935 r. Nr. N. P-686/35.

Kurja przypomina P. W. Duchowieństwu, by się zatroszczyło i doprowadziło do porządku cmentarze katolickie, a więc przedewszystkiem, by cmentarze były ogrodzone i zamknięte, następnie — by wewnątrz też były uporządkowane, jak przystoi miejscom poświęconym. — Należy dążyć do tego, by wierni grzebali się na cmentarzu głównym parafjalnym, dodatkowe zaś cmentarze, po wsiach rozlokowane, tylko w razach wyjątkowych mogą służyć miejscem do pogrzebu. — Ponadto przy cmentarzu głównym winno być miejsce niepoświęcone, odgrodzone i zamknięte, do grzebania tych osób zmarłych, którym nie można udzielić pogrzebu kościelnego.

X. A. Sawicki,
Kanclerz Kurji.

Dalszy ciąg wizytacji kanonicznej w archidiecezji wileńskiej.

W miesiącu sierpniu 1935 roku.

KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA
Wilno, dn. 18. VI. 1935 r. Nr. R-338/35.

Dzień	Godz.	Miejscowość	Dzień	Godz.	Miejscowość
		X.			
27	17	Słonim		10	Byteń
				14	Dziewiątkowicze
28	9	Synkowicze		17	Sielawicze
	12	Żyrowice			
	16	Albertyn	30	7	Łukonica
				11	Dereczyn
29	7	Nowopolna		23	powrót do Wilna.

Ks. J. Ostreyko
w/z. Kancl. Kurji.

ZARZĄDZENIA PRAWNO-PAŃSTWOWE

Zakaz grzebania zwłok osób wojskowych na cmentarzach wojennych lub na kwaterach grobów wojennych na cmentarzach wyznaniowych lub gminnych.

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO
Warszawa, dnia 22 czerwca 1935 r. Nr. V-3624/34.

Do Kurji Metropolitalnej w Wilnie.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego otrzymało informacje, że na cmentarzach wojennych lub na kwaterach wojennych, stanowiących dzielnice cmentarzy parafjalnych, niejednokrotnie zdarzają się wypadki grzebania zwłok osób wojskowych lub cywilnych, zmarłych w czasie pokoju, bez porozumienia się z właściwemi organami odnośnych urzędów wojewódzkich, sprawującemi opiekę i nadzór nad cmentarzami wojennemi.

Zakładanie nowych grobów na cmentarzach wojennych bez wiedzy właściwych organów urzędu wojewódzkiego, które prowadzą ewidencję grobów wojennych, wytwarza zmiany w ewidencji i powoduje niezgodność wykazów ewidencyjnych i planów z faktycznym stanem cmentarzy wojennych. Niezależnie od tego nowozałożone na cmentarzach wojennych groby zmarłych wojskowych lub cywilnych nieraz mogą utrudnić organom urzędu wojewódzkiego przeprowadzenie planowej akcji komasacji cmentarzy wojennych, w związku z którą odbywa się kasowanie licz-

nych cmentarzy wojennych, a wraz z tem przenoszenie grobów ze skasowanych cmentarzy na inne miejsce.

Celem zapobieżenia w przyszłości zakładaniu na terenie istniejących cmentarzy wojennych nowych grobów osób zmarłych w okresie powojennym, a także grzebaniu zwłok osób wojskowych lub cywilnych, zmarłych w czasie pokoju, — na kwaterach wojennych, stanowiących dzielnice cmentarzy wyznaniowych lub gminnych — Ministerstwo W. R. i O. P. prosi o spowodowanie wydania odpowiedniego zarządzenia, zakazującego duchownym grzebania, bez wiedzy i zezwolenia właściwego urzędu wojewódzkiego, jakichkolwiek zwłok na cmentarzach wojennych lub na kwaterach wojennych, stanowiących część cmentarza wyznaniowego lub gminnego oraz wyjaśnienie duchowieństwu, że o ile niema w danej miejscowości specjalnego cmentarza wojskowego (garnizonowego)— zwłoki żołnierzy zmarłych w czasie pokoju należy grzebać na ogólnych cmentarzach wyznaniowych lub gminnych.

Ministerstwo prosi o traktowanie tej sprawy jako pilnej i powiadomienie o wydanych zarządzeniach.

Dyrektor Departamentu
Fr. Potocki

Pismo okólne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dn. 28 czerwca 1935 r. o przedłużeniu odroczeń służby wojskowej z tytułu studjów b. uczniów katolickich seminarjów duchownych.

(Nr. Wojsk. B. 3-8-2).

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Nr. 21 z dnia 30. VI. 1935 r., str. 323.

Do P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i Starostów.

W pewnym wypadku powstała kwestja, czy byłym uczniom katolickich seminarjów duchownych, zaliczonym w swoim czasie do pospolitego ruszenia bez broni na podstawie art. 57 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym można udzielać przedłużenia odroczenia służby wojskowej w myśl art. 64 tej ustawy, jeśli po wystąpieniu z seminarjum duchownego rozpoczęli studja, określone w p. p. 1 i 2 § 235 rozp. wykonawczego do ustawy o powsz. obow. wojsk.

W związku z tem Ministerstwo Spraw Wewn. wyjaśnia co następuje:

W myśl art. 64 ustawy i § 235 rozp. wyk. z przedłużenia odroczenia służby wojskowej mogą korzystać osoby wymienione w art. 63 p. 2, t. j. te, które korzystały już z odroczenia służby wojskowej z tytułu studjów określonych w § 235 rozp. wyk. i które udowodnią, że tych studjów (§ 236) nie ukończyły w 23-m roku życia.

Z pośród osób zatem, które utraciły ulgę z art. 57 ustawy, mogą korzystać z przedłużenia odroczenia służby wojskowej w myśl art. 64 ustawy i § 235 rozp. wyk. tylko te osoby, które po zaliczeniu do kat. A. w trybie art. 58

korzystały z odroczenia służby wojskowej i z tytułu studjów określonych w p. p. 1 i 2 § 235 rozp. wyk. do 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 23 lata życia.

Jeżeli więc dana osoba wskutek przekroczenia tej granicy wieku nie jest już uprawniona do korzystania z odroczenia służby wojskowej, to tem samem nie może ona korzystać z przedłużenia odroczenia tej służby, chociażby jej studja były objęte p. 1 lub 2 § 235 rozp. wyk.

Dyrektor Biura Wojskowego
(—) Wyszyński mjr.

O opłatach za scalenie gruntów.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 6 czerwca 1935 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu o opłatach za scalenie gruntów i znoszenie służebności oraz za odrysy dowodów pomiarowych

(Dziennik Urzędowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 21 z dnia 30. VI. 1935 roku, str. 324).

Na podstawie art. 15 ust. (2) i art. 17 ustawy z dnia 9 marca 1932 r. o Funduszu Obrotowym Reformy Rolnej (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 40, poz. 364) zarządza się co następuje:

ROZDZIAŁ I.

Wysokość i zasady wymiaru.

Oddział 1.

Scalenie gruntów.

§ 1. (1) Za wykonanie scalenia gruntów pobiera się następujące opłaty w stosunku do 1 ha gruntów:

1) na obszarze województwa kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, warszawskiego, zachodniej części województwa białostockiego (powiaty: augustowski, łomżyński, ostrołęcki, ostrowski, suwalski, szczuczyński i wysokomazowiecki), południowej części województwa wołyńskiego (powiaty: dubieński, horochowski, krzemieniecki, rówieński, włodzimierski, zdołbunowski oraz część powiatu łuckiego, położona na południe od linji kolejowej Kowel—Równe) — z pomiarem starego stanu posiadania 23 zł, bez tego pomiaru — 17 zł;

2) na obszarze województwa nowogródzkiego, poleskiego, wschodniej części województwa białostockiego (powiaty: białostocki, bielski, grodzieński, sokólski i wołkowyski), południowo-zachodniej części województwa wileńskiego (powiaty: mołodecki, oszmiański, święciański i wileńsko-trocki), północnej części województwa wołyńskiego (powiaty: kowelski, kostopolski, lubomelski, sarneński oraz część powiatu łuckiego, położona na północ od linji kolejowej Kowel—Równe) z pomiarem starego stanu posiadania 20 zł, bez tego pomiaru— 20 złotych;

3) na obszarze północno-wschodniej części województwa wileńskiego (powiaty: brasławski, dziśnieński, postawski i wilejski) — z pomiarem starego stanu posiadania 18 zł, bez tego pomiaru — 13 zł;

4) na obszarze województwa krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego — z pomiarem starego stanu posiadania 35 zł, bez tego pomiaru — 22 zł;

5) na obszarze województwa poznańskiego i pomorskiego — z pomiarem starego stanu posiadania 40 zł, bez tego pomiaru — 25 zł.

(2) Dla gruntów, które w związku ze scaleniem będą objęte pomiarami, lecz same nie będą scalane, dla gruntów, które już poprzednio były objęte postępowaniem scaleniowem na innym obszarze scalenia, jako grunty t. zw. „różniczan“, i zostały z tego tytułu obciążone opłatami oraz dla gruntów, niezdatnych do uprawy polowej, o ile stanowią one więcej niż 15 % łącznego obszaru gruntów, posiadanych przez uczestnika scalenia, ustala się zamiast stawek, określonych w ust. (1), stawki następujące:

1) na obszarze, wymienionym w ust. (1) pkt. 1) i 2) — z pomiarem starego stanu posiadania 8 zł, bez tego pomiaru — 6 zł;

2) na obszarze, wymienionym w ust. (1) pkt. 3) — z pomiarem starego stanu posiadania 6 zł, bez tego pomiaru — 4 zł;

3) na obszarze, wymienionym w ust. (1) pkt. 4) — z pomiarem starego stanu posiadania 14 zł, bez tego pomiaru — 9 zł;

4) na obszarze, wymienionym w ust. (1) pkt. 5) — z pomiarem starego stanu posiadania 16 zł, bez tego pomiaru — 11 zł.

§ **2.** Opłaty, określone w § 1, obejmują wykonanie w związku ze scaleniem ekspertyz i projektów meljoracyjnych i hydrotechnicznych wraz z kierownictwem i dozorem technicznym przy wykonywaniu robót.

§ **3.** (1) Opłaty określone w § 1, nie obejmują należności, które uczestnicy scalenia obowiązani są uiścić tytułem zwrotu wydatków specjalnych, a w szczególności:

1) kosztów zastępczego wykonania świadczeń w naturze (art. 13 ust. (3) ustawy z dnia 31 lipca 1923 r. o scaleniu gruntów (D. U. R. P. z 1927 r. Nr. 92, poz. 833) i art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o przeprowadzaniu meljoracji przy dokonywanej przez urzędy ziemskie przebudowie ustroju rolnego (Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 320), w brzmieniu rozporządzenia z 27 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 620);

2) kosztów zamknięcia regulacji hipotecznej (art. 46 ust. (4) ustawy o scalaniu gruntów);

3) kosztów dostarczenia dokumentów (§ 26 rozporządzenia z dn. 27 sierpnia 1928 r. w sprawie wykonywania ustawy o scalaniu gruntów (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 793);

4) kosztów materjałów, niezbędnych do wykonania robót meljoracyjnych, a niedostarczonych przez zainteresowanych.

(2) Należności z tytułów, wymienionych w ust. (1), ustala się w wysokości faktycznie poniesionych wydatków.

§ **4.** (1) Opłaty i należności za wykonanie scalenia gruntów ponoszą posiadacze gruntów, objętych obszarem scalenia, a jeżeli grunty te stanowią własność Skarbu Państwa, instytucji prawa publicznego lub innej osoby prawnej — władza lub organ, pod których zarządem dany grunt się znajduje.

(2) W wypadku współwłasności lub współposiadania gruntów scalanych (art. 20 ust. (4) ustawy o scalaniu gruntów) za całość opłat i należności, wymierzonych na dane gospodarstwo, odpowiada współwłaściciel lub współposiadacz,

reprezentujący pozostałych w postępowaniu scaleniowem, bądź też którykolwiek z pozostałych współwłaścicieli lub współposiadaczy.

(3) Opłaty za wykonanie scalenia wymierza się w stosunku do obszaru gruntów; posiadanych przed scaleniem.

(4) Należności, wymienione w § 3, pobiera się od tych uczestników scalenia, którzy obowiązani byli do czynności, zastępczo za nich wykonanych. Koszty dostarczenia dokumentów pobiera się od zainteresowanych uczestników scalenia w równych częściach, koszty zaś materjałów przy wykonywaniu robót meljoracyjnych — w stosunku do obszaru gruntów posiadanych przed scaleniem.

(5) Jeżeli do obszaru scalenia wchodzą wspólnoty (art. 7 ust. (1) pkt. b) ustawy o scalaniu gruntów), to przypadające na nie opłaty i należności dzieli się proporcjonalne do udziałów poszczególnych uczestników we wspólnocie i dolicza się do sumy opłat i należności, przypadających na grunty, będące w indywidualnem posiadaniu tych uczestników. Jeżeli udziały we wspólnocie nie są określone, to przypadające na nie opłaty i należności dzieli się proporcjonalnie do obszaru tych gruntów każdego z uczestników scalenia, których posiadanie stanowi tytuł do korzystania ze wspólnoty.

§ **5.** Gruntów, znajdujących się pod drogami publicznemi w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 6, poz. 32), nie wlicza się do obszaru gruntów, przyjmowanego za podstawę wymiaru opłat.

§ **6.** (1) Opłaty za wykonanie scalenia gruntów wymierza się nie wcześniej, niż po ustaleniu stanu posiadania gruntów przed scaleniem (art. 31 ustawy o scalaniu gruntów), najpóźniej zaś w ciągu miesiąca od daty ogłoszenia zamknięcia postępowania scaleniowego (art. 36 pkt. f) ustawy o scalaniu gruntów).

(2) Należności, wymienione w § 3, wymierza się po dokonaniu wydatków, przyczem wymiar może nastąpić w każdym czasie w toku postępowania scaleniowego lub po jego zakończeniu, bądź osobną decyzją, bądź też łącznie z wymiarem opłat za wykonanie scalenia.

§ **7.** W toku postępowania scaleniowego, a przed dokonaniem wymiaru opłat, mogą być wymierzane zaliczki na poczet opłat. Suma wymierzonych zaliczek nie może przekraczać 60 % sumy opłat, jakie według przybliżonych obliczeń przypadną na danego uczestnika scalenia przy ostatecznym wymiarze opłat; przed ustaleniem starego stanu posiadania przybliżonych obliczeń dokonywuje się na podstawie prowizorycznej listy uczestników scalenia (art. 16 ustawy o scalaniu guuntów) lub na podstawie danych, zebranych przez mierniczego w myśl art. 28 ust. (1) pkt. h) ustawy o scalaniu gruntów).

§ **8.** (1) W toku postępowania scaleniowego, a przed dokonaniem wymiaru opłat, mogą być wpłacane na poczet opłat zaliczki dobrowolne. Właściwa władza (§ 25 ust. (4) może odmówić przyjęcia zaliczki ze względu na zbyt niską sumę zaliczki w stosunku do wysokości przewidywanych opłat. Zaliczki mogą być wpłacane przez uczestników scalenia indywidualnie lub grupami, jak również mogą być wpłacane na rachunek uczestników scalenia przez związki komunalne, instytucje kredytowe i t. p. Wpłacający zaliczki winni określić, w jaki sposób wpłacone sumy należy zaliczyć na rachunek poszczególnych uczestników scalenia; w braku takiego określenia wpłacane sumy zalicza się na rachunek wszystkich uczestników scalenia w stosunku do obszaru gruntów, objętych obszarem scalenia.

(2) Jeżeli przy wymiarze opłat okaże się, że wpłacone zaliczki dobrowolne przekraczają należną sumę, nadpłacone sumy zalicza się na poczet nieuiszczonych należności, wymienionych w rozporządzeniu niniejszem, a w braku takich należności zwraca się poszczególnym uczestnikom scalenia.

§ 9. W razie zaniechania rozpoczętego scalenia wskutek uchwały, powziętej przez uczestników scalenia (art. 39 ustawy o scalaniu gruntów), sumy wpłacone z tytułu wymierzonych opłat i należności (§ 7 i 8) przez tych uczestników scalenia, którzy powzięli uchwałę, zalicza się na poczet należnych od nich rzeczywistych kosztów, spowodowanych rozpoczętem postępowaniem, które ustala właściwy urząd (§ 25 ust. (1)); pozostałym uczestnikom scalenia zwraca się wpłacone sumy.

Oddział 2.

Zniesienie służebności.

§ 10. Za zniesienie służebności w postępowaniu przymusowem pobiera się następujące opłaty:

1) na obszarze, na którym obowiązuje rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 lutego 1927 r. o zniesieniu służebności w województwie kieleckiem, lubelskiem, łódzkiem, warszawskiem i w zachodniej części województwa białostockiego (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 74) — 12 zł od 1 ha gruntów wydzielonych;

2) na obszarze, na którym obowiązuje rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 lutego 1927 r. o zniesieniu służebności w województwie wołyńskiem, poleskiem, nowogródzkiem, wileńskiem i we wschodniej części województwa białostockiego (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 75) — 8 zł od 1 ha gruntów wydzielonych.

§ 11. (1) Opłaty w wysokości, określonej w § 10, pobiera się niezależnie od tego, czy wynagrodzenie za służebności wydzielone indywidualnie dla poszczególnych gospodarstw, czy też na wspólną własność; za dokonanie podziału wynagrodzenia, wydzielonego na wspólną własność, po zakończeniu prac technicznych, związanych z opracowaniem projektu przymusowego zniesienia służebności, osobnych opłat nie wymierza się.

(2) Przy wyznaczaniu wynagrodzenia za zniesione służebności w idealnej części wartości gruntów dziedziny służebnej oraz przy wyznaczaniu wynagrodzenia w gotówce opłat się nie pobiera.

§ 12. Za przymusowy podział gruntów wspólnie użytkowanych (art. 45 i 49 rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 lutego 1927 r. o zniesieniu służebności — Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 74 i 75) pobiera się opłaty w wysokości, określonej w § 10, od 1 ha podzielonych gruntów; jeżeli przymusowego podziału dokonywa się w toku zniesienia służebności, opłaty wymierza się w stosunku do łącznego obszaru gruntów, wydzielonych za służebności, oraz gruntów poprzednio wspólnie użytkowanych.

§ 13. Za sporządzenie z urzędu dokumentów pomiarowych w postępowaniu umownem (art. 46 pkt. a) i art. 51 pkt. a) rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 lutego 1927 r. o zniesieniu służebności — Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 74 i 75) pobiera się opłaty w wysokości faktycznie poniesionych wydatków.

§ 14. Niezależnie od opłat, przewidzianych w § 10, 12 i 13, pobiera się należności z tytułu zastępczego wykonania świadczeń w naturze (art. 53 ust.

(3) i (4) oraz art. 58 ust. (3) i (4) rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 lutego 1927 r. o zniesieniu służebności — Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 74 i 75). Należności te ustala się w wysokości faktycznie poniesionych wydatków.

§ **15.** (1) Opłaty za zniesienie służebności w postępowaniu przymusowem obciążają dziedzinę władnącą i służebną po połowie.

(2) Jeżeli w postępowaniu uczestniczy, jako właściciel dziedziny służebnej, Skarb Państwa, instytucja prawa publicznego lub inna osoba prawna, opłaty i należności ponosi władza lub organ, pod których zarządem znajdują się grunty objęte postępowaniem.

(3) Poszczególnych właścicieli (posiadaczy) nieruchomości, wchodzących w skład dziedziny władnącej, obciąża się opłatami w stosunku do obszaru gruntów, wydzielonych za służebności, a jeżeli wynagrodzenie wydzielono na wspólną własność — w stosunku do obszaru gruntów, których posiadanie stanowiło tytuł do wykonywania służebności.

(4) Władza, wymierzająca opłaty, może dokonać podziału opłat i należności pomiędzy właścicieli kilku nieruchomości, wchodzących w skład dziedziny służebnej w stosunku do obszaru posiadanych przez nich gruntów.

(5) Należności z tytułu zastępczego wykonania świadczeń pobiera się od tych właścicieli nieruchomości, wchodzących w skład dziedziny służebnej i władnącej, którzy obowiązani byli do czynności, zastępczo za nich wykonanych.

(6) Opłaty za przymusowy podział gruntów wspólnie użytkowanych (§ 12) wymierza się przy odpowiedniem zastosowaniu przepisów ust. (1)—(5).

§ **16.** Opłaty za sporządzenie z urzędu dokumentów pomiarowych w postępowaniu umownem (§ 13) ponosi strona, obowiązana do poniesienia kosztów w myśl warunków umowy, w braku zaś takiego warunku — obie strony po połowie. Postanowienia § 15 ust. (3) i (4) stosuje się odpowiednio.

§ **17.** Opłaty w postępowaniu przymusowem wymierza się po uprawomocnieniu się orzeczenia I instancji, zatwierdzającego projekt zniesienia służebności lub po wydaniu takiego orzeczenia przez władzę II instancji. Opłaty za sporządzenie z urzędu dowodów pomiarowych przy znoszeniu służebności w postępowaniu umownem wymierza się po dokonaniu wydatków. Należności z tytułu zastępczego wykonania świadczeń w naturze wymierza się po dokonaniu wydatków, osobną decyzją lub łącznie z opłatami.

§ **18.** Jeżeli w toku postępowania przymusowego strony zawrą umowę, to opłaty pobiera się w stosunku do ilości prac wykonanych w toku postępowania przymusowego, licząc od przystąpienia do opracowania projektu. Przybliżony stosunek prac wykonanych do ogółu prac, związanych z opracowaniem i wykonaniem projektu, ustala władza, wymierzająca opłaty.

ROZDZIAŁ II.

Terminy płatności.

§ **19.** Opłaty za wykonanie scalenia gruntów oraz opłaty za zniesienie służebności rozkłada się najwyżej na pięć rat rocznych. Ilość rat ustala się zależnie od wysokości sumy opłat, tak, aby raty roczne wynosiły co najmniej po 15 złotych.

§ **20.** (1) Termin płatności pierwszej raty opłat, wymienionych w § 19, ustala się na dzień 1 października lub 1 marca w tem półroczu kalendarzowem, w którem wydano decyzję o wymiarze opłat (§ 25 ust. (1), a jeżeli ustalony

w ten sposób termin płatności przypadałby wcześniej niż w 2 miesiące po wydaniu tej decyzji, to termin płatności pierwszej raty ustala się na dzień 1 marca lub 1 października w następnem półroczu kalendarzowem.

(2) Dla uczestników scalenia, którzy przenoszą w związku ze scaleniem zabudowania, termin płatności pierwszej raty można odroczyć na jeden rok, licząc od terminu, określonego w myśl ust. (1).

§ **21.** Należności z tytułu wydatków specjalnych (§ 3 i 14), o ile nie są wymierzane łącznie z opłatami, pobiera się według zasad § 19; terminy płatności można wyznaczać w dowolnych terminach kalendarzowych, przypadających jednak nie wcześniej, niż w miesiąc po wydaniu decyzji o wymiarze tych należności. Przepis § 20 ust. (2) stosuje się odpowiednio.

§ **22.** W razie trudności płatniczych, wynikłych wskutek nieurodzaju, klęsk żywiołowych, śmierci albo ciężkiej choroby płatnika lub członka jego rodziny, można termin płatności odroczyć, nie więcej jednak niż na dwa lata. Sumy, których termin płatności został odroczony, mogą być bądź w całości pobrane w późniejszym terminie, bądź też rozłożone na raty, płatne w okresie odroczenia.

§ **23.** Od opłat i należności, rozłożonych na raty, w myśl § 19 i 21, oraz odroczonych w myśl § 22, nie pobiera się odsetek.

ROZDZIAŁ III.

Zwalnianie od opłat.

§ **24.** (1) Zwolnienie od opłat i należności można stosować:

1) gdy płatnik z powodu stałej niezamożności nie jest w stanie uiścić należnych opłat i należności;

2) w razie zaniechania scalenia (§ 9), jeżeli uchwała, powzięta przez uczestników scalenia co do zaniechania postępowania, była uzasadniona ich istotnym interesem gospodarczym;

3) gdy łączna suma opłat lub należności, przypadających na płatnika, nie przekracza 10 zł.;

4) gdy należność powstała z tytułu wydatków na materjały przy wykonywaniu robót meljoracyjnych (§ 3 ust. (1) pkt. 4);

5) w przypadkach, uzasadnionych potrzebą wzmożenia akcji scaleniowej na pewnych obszarach.

(2) Wolni są od opłat i należności uczestnicy scalenia, których gospodarstwa wskutek przecięcia granicą wschodnią Państwa stały się karłowate (art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o naprawie ustroju rolnego gospodarstw, przeciętych granicą wschodnią Państwa — Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 337).

(3) Zwalnia się od opłat za zniesienie służebności w postępowaniu przymusowem właścicieli (posiadaczy) tych gospodarstw, wchodzących w skład dziedziny władnącej lub dziedziny służebnej, których obszar nie przekracza 15 ha.

ROZDZIAŁ IV.

Właściwość władz i tryb postępowania.

§ **25.** (1) Decyzje co do wymiaru i ustalenia terminów płatności opłat i należności oraz zaliczeń (§ 7) wydaje starosta.

(2) Odroczenie terminów płatności opłat i należności (§ 22) następuje na mocy decyzji wojewody, powziętej na skutek podania płatnika lub osoby interesowanej; podanie należy wnieść do właściwego starosty. Wojewoda może przekazywać starostom decydowanie w sprawach powyższych.

(3) Decyzje w sprawie zwolnienia od opłat i należności (§ 24 ust. (1) wydaje na wniosek wojewody Minister Rolnictwa i Reform Rolnych. Zwolnienie na zasadzie § 24 ust. (1) pkt. 2), 3), 4) i 5) może nastąpić z urzędu w każdym czasie; zwolnienie na zasadzie § 24 ust. (1) pkt. 1) nastąpić może na skutek podania płatnika, złożonego wojewodzie. Do wydawania decyzyj na podstawie § 24 ust. (1) pkt. 3) i 4) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może upoważniać wojewodów, którzy orzekają ostatecznie.

(4) Przyjmowanie zaliczek dobrowolnych (§ 8) należy do wojewody.

§ **26.** Wszelkie doręczenia w sprawach, unormowanych § 1 — 25 rozporządzenia niniejszego, dokonywane będą przy odpowiedniem zastosowaniu postanowień art. 51 ustawy z dnia 31 lipca 1923 r. o scalaniu gruntów (Dz. U. R. P. z 1927 r. Nr. 92, poz. 833) oraz art. 9 rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 lutego 1927 r. o zniesieniu służebności (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 74 i poz. 75).

ROZDZIAŁ V.

Opłaty za odrysy dowodów pomiarowych.

§ **27.** (1) Za sporządzone na żądanie osób interesowanych odrysy lub częściowe wyciągi z planów i szkiców pomiarowych, związanych z przebudową ustroju rolnego, pobiera się następujące opłaty:

1) jeżeli obszar objęty odrysem nie przekracza 100 ha — opłatę zasadniczą 10 zł., a nadto po 1 zł. 50 gr. za każde rozpoczęte 10 ha obszaru, objętego odrysem;

2) jeżeli obszar objęty odrysem przekracza 100 ha — opłata zasadnicza wynosi 25 zł.; do opłaty tej dolicza się sumę, obliczoną w stosunku 1 zł. za każde całe lub rozpoczęte 10 ha obszaru ponad 100 ha.

(2) Opłaty powyższe obejmują sporządzenie na kalce płóciennej lub papierze rysunkowym, niepodklejonym płótnem, jednego odrysu planu lub szkicu wraz z odpisem rejestru pomiarowego.

§ **28.** Za odrysy granic lub ciągów poligonowych, sporządzonych na kalce płóciennej lub niepodklejonym płótnem papierze rysunkowym, opłata zasadnicza wynosi 5 zł., a nadto po 15 gr., za każdy decymetr kwadratowy zużytej na ten cel kalki lub papieru rysunkowego.

§ **29.** Za sporządzenie odrysu na papierze rysunkowym, naklejonym na płótnie, pobiera się opłaty (§ 27) podwyższone o 30%.

§ **30.** Za sporządzenie odrysu z pomniejszeniem lub powiększeniem podziałki planu lub szkicu pobiera się opłaty (§ 27) podwyższone o 50%. Podwyższenie opłat za sporządzenie odrysu na papierze, naklejonym na płótnie (§ 29) nie będzie w tych przypadkach stosowane.

§ **31.** Za sporządzenie odrysów i odpisów dowodów pomiarowych z przetłumaczeniem tekstu oryginału na język polski i zamianę miar dawnych na metryczne pobiera się opłaty (§ 27) podwyższone o 25%.

§ **32.** Mierniczowie przysięgli i ich zarejestrowani zastępcy, którzy sami na miejscu sporządzają odrysy, uiszczają 25% opłat, określonych w § 27 i 28.

§ **33.** Nie pobiera się opłat:

1) za sporządzenie odrysów dla celów urzędowych przez urzędników technicznych, delegowanych przez inne urzędy państwowe lub władze samorządowe;

2) za sporządzenie odrysów dla celu utworzenia spółek wodnych;

3) za sporządzenie odrysów przez mierniczych przysięgłych w celu wykonywania prac, prowadzonych przez nich z polecenia urzędów, przeprowadzających przebudowę ustroju rolnego.

§ **34.** Za sprawdzenie i poświadczenie zgodności z oryginałem odrysu pobiera się opłatę w wysokości 10% opłat, ustalonych w § 27 i 28. Opłatę powyższą pobiera się także za poświadczenie odrysów, sporządzonych w myśl § 32 i 33.

§ **35.** Opłaty, przewidziane w rozdziale niniejszym, należy wpłacać do P. K. O. na rachunek Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, a dowód wpłaty należy złożyć urzędowi, który wydaje odrys.

§ **36.** Przepisy rozdziału niniejszego nie naruszają obowiązujących przepisów co do bezpłatnego dostarczania operatów pomiarowych dla celów podatkowych (katastru) i ksiąg gruntowych.

ROZDZIAŁ VI.

Przepisy przejściowe.

§ **37.** W sprawach, zakańczanych na podstawie art. 50 ust. (2) pkt. a) ustawy o scalaniu gruntów, opłaty wymierza się w stosunku do obszaru gruntów, otrzymanych w wyniku scalenia, według stawek następujących:

1) na obszarze, wymienionym w § 1 ust. (1) pkt. 1) i 2 — 8 zł. od 1 ha;

2) na obszarze, wymienionym w § 1 ust. (1) pkt. 3) — 6 zł. od 1 ha;

3) na obszarze, wymienionym w § 1 ust. (1) pkt. 4) — 14 zł. od 1 ha;

4) na obszarze, wymienionym w § 1 ust. (1) pkt. 5) — 16 zł. od 1 ha;

§ **38.** W przypadkach przejęcia prac, powierzonych mierniczym przez rady uczestników scalenia (art. 53 ust. (2) ustawy o scalaniu gruntów), urząd wojewódzki określi ilość i jakość dokonanych prac i ustaloną w ten sposób wartość tych prac zaliczy na poczet opłat, wymierzonych na zasadzie rozporządzenia niniejszego.

ROZDZIAŁ VII.

Przepisy końcowe.

§ **39.** Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Równocześnie tracą moc obowiązującą: rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 30 maja 1933 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie opłat i należności za wykonanie scalenia gruntów (Dz. U. R. P. Nr. 55, poz. 415), § 8 ust. (2), § 25 ust. (3), § 40, § 60 ust. (3) zdanie pierwsze i § 86 rozporządzenia Ministrów Reform Rolnych i Sprawiedliwości z dnia 27 sierpnia 1928 r. w sprawie wykonywania ustawy o scalaniu gruntów (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 763), § 1 — 13 i 15 — 29 rozporządzenia Ministra Reform Rolnych z dnia 21 maja 1927 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie opłat i świadczeń przy znoszeniu służebności w województwie kieleckiem, lubelskiem, łódzkiem, warszawskiem i w zachodniej części województwa białostockiego (Dz. U. R. P. Nr. 5, poz. 484), § 1 — 13 i 15 — 29 rozporządzenia Ministra Reform Rolnych z dnia 21 maja 1927 r., wydanego w porozumieniu

z Ministrem Skarbu w sprawie opłat i świadczeń przy znoszeniu służebności w województwie wołyńskiem, poleskiem, nowogródziem, wileńskiem i wschodniej części województwa białostockiego (Dz. U. R. P. Nr. 55, poz. 485), rozporządzenie Ministra Reform Rolnych z dnia 11 października 1928 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa w sprawie wysokości opłat za wykonywanie ekspertyz i projektów technicznych (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 808) oraz rozporządzenie Ministra Reform Rolnych z dnia 16 kwietnia 1929 r. w sprawie sposobu pobierania opłat za prace meljoracyjne, dokonywane przy przebudowie ustroju rolnego (Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 295) w brzmieniu nadanem rozporządzeniem z dnia 1 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 24, poz. 193).

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

STAN APOSTOLSTWA MODLITWY W POLSCE I W NASZEJ ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ.

Dzisiaj niepodobna wyobrazić sobie parafji o kwitnącem życiu nadprzyrodzonem, któraby nie dbała o rozwój nabożeństwa do Boskiego Serca Jezusowego i do Najśw. Sakramentu. Otóż wybornym środkiem do silnego rozbudzenia i zorganizowania czci i miłości ku Najśw. Sercu Jezusa okazało się Apostolstwo Modlitwy. Szerzy ono kult Boskiego Serca na tle eucharystycznem i w duchu apostolskim. Wielu Duszpasterzy przekonało się z radością, jak bardzo wśród parafjan spotęgowało się życie nadprzyrodzone właśnie przez Apostolstwo Modlitwy. Dlatego pożyteczną rzeczą będzie podać kilka informacyj o tem stowarzyszeniu religijnem.

Określenie. — Apostolstwo Modlitwy, zwane również Apostolstwem Serca Jezusowego, jest to Stowarzyszenie religijne, *pia unio,* w którem członkowie poświęcają się Boskiemu Sercu Jezusa, żeby wespół z Niem modlić się, pracować i cierpieć. A poświęcają się w podwójnym celu: najpierw dla osobistego uświęcenia i zyskania sobie szczególniejszych obietnic, które Serce Boże dało czcicielom swoim, a powtóre, żeby stosownie do swego stanu rozszerzać Królestwo Najśw. Serca w swojem sercu, we własnem otoczeniu i wszędzie, gdzie wpływ ich sięgnąć może, zwłaszcza przez modlitwę.

Hasło Apostolstwa Modlitwy brzmi: *„Najśw. Serce Jezusa, przyjdź Królestwo Twoje!“* (300 dni odpustu).

Na całym świecie. — Apostolstwo Modl. w porównaniu z Różańcem św., Trzeciemi Zakonami, Sodalicjami, które liczą po kilka wieków istnienia, jest stosunkowo bardzo młode. Istnieje

bowiem niespełna 70 lat, ma jednak w sobie dziwną prężność, bo zdążyło już założyć swoje ogniska dosłownie we wszystkich częściach świata. Pod koniec r. 1933 liczba ognisk Apostolstwa wynosiła według statystyki Centralnego Sekretarjatu w Rzymie olbrzymią cyfrę — 89.851. „Posłańce Serca Jezusowego", będące organami Apostolstwa, drukuje się obecnie w liczbie 69 dla najrozmaitszych krajów, redagowane są w 45 odrębnych językach. Liczba prenumeratorów „Posłańca" na całym świecie w r. 1933 wynosiła 2,252.417.

W Polsce. -- W naszym kraju należy Apostolstwo Modl. do stowarzyszeń silnie rozpowszechnionych i przez lud bardzo umiłowanych, a to jako Stowarzyszenie szerzące cześć i miłość do Najśw. Serca Jezusowego — stowarzyszenie o mocnym podkładzie eucharystycznym i apostolskim. Jest ono rozgałęzione we wszystkich diecezjach naszych, liczy w Polsce według statystyki Krajowego Sekretarjatu 2.263 ognisk.

W diecezji. — Na terenie zaś naszej archidiecezji wileńskiej założono dotąd 110 ognisk Apostolstwa.

Celem poinformowania przyszłych duszpasterzy o Apostolstwie miał Krajowy Ks. Dyrektor trzy referaty do naszych Alumnów: 1) o istocie Apostolstwa i o jego duchu żywotnym, 2) o jego organizacji, obowiązkach i przywilejach, 3) o intronizacji, czyli o poświęceniu rodzin i innych społeczności Boskiemu Sercu Jezusa.

Dyrektorem diecezjalnym dla Apostolstwa, oraz dla Krucjaty Euchar., będącej jego sekcją, wyznaczonym przez Arcypasterza, a nominowanym przez Generalnego Dyrektora[1]) w Rzymie jest: Ks. Kanonik Karol Lubianiec, Lida, OO. Pijarzy.

Do zadań Dyrektora Diecezjalnego należy: 1) Ustanawiać nowe Ogniska Apostolstwa Modl., 2) troszczyć się o rozwój wszystkich ognisk na terenie swojej diecezji, w tym celu odwiedzać je, pomagać miejscowym Dyrektorom przy zakładaniu nowych ognisk oraz przy reorganizacji i ożywieniu dawnych, przy przeprowadzaniu intronizacyj po rodzinach, szkołach, parafjach i t. p., 3) informować Kurję Biskupią o stanie Apostolstwa Modlitwy w diecezji i uwzględniać jej życzenia zwłaszcza w zakresie Akcji Katol., 4) prowadzić Sekretarjat Diecezjalny Apostolstwa Modl., Poświęcenia rodzin, Krucjaty, 5) pozostawać w łączności z Krajowym Dyrektorem Apost. w Krakowie.

Centrala polska. — Krajowy Sekretarjat Apo-

[1]) Jest nim obecnie O. Włodzimierz Ledóchowski, Generał Jezuitów.

stolstwa Modlitwy i właściwego mu dzieła Poświęcenia rodzin (intronizacja) znajduje się od 62 lat w Krakowie, ul. Kopernika 26, przy świątyni Serca Bożego. Prowadzi go obecnie O. Józef Andrasz T. J., będący równocześnie redaktorem „Posłańca Serca Jezusowego", który jest organem Apostolstwa Modl. i Poświęcenia rodzin. „Posłaniec", znany dobrze ludowi naszemu, to najstarszy miesięcznik religijny w Polsce. Liczy obecnie 63 rok swej działalności w szerzeniu nabożeństwa do Boskiego Serca na ziemiach naszych. Wychodzi w nakładzie 143.000. Oprócz krakowskiego „Posłańca" drukuje się dla Polonji amerykańskiej drugi polski „Posłaniec Serca Jezusa" redagowany przez O. Ernesta Matzla T. J. w Chicago. Jego nakład wynosi 17.500 egzemplarzy.

Uwaga I. Kapłani, pragnący u siebie założyć ognisko Apostolstwa Modlitwy, niech się zwracają po dyplomy, informacje i t. p. bezpośrednio do Archidiecezjalnego Dyrektora w Wilnie, Seminarjum Duchowne, który najchętniej w tej sprawie służy im zawsze.

Pełne pouczenie o naszem Stowarzyszeniu daje „Przewodnik Apostolstwa Modlitwy" str. 192, brosz. 90 gr.

Uwaga II. Wielebni Confratres niepotrzebnie narażają Wielebnych OO. Jezuitów na wydatki materjalne i zabieranie Im czasu, a siebie na pewną zwłokę w tej sprawie, zwracając się listownie do Krakowa z prośbą o dyplomy czy Apostolstwa Modlitwy, czy Krucjaty Eucharystycznej, gdyż jako Dyrektor Archidiecezjalny, posiadając wszelkie w tym zakresie facultates od Przewielebnego O. Dyrektora Krajowego T. J. w Krakowie, chętnie służę Wielebnym Confratrom tuż na miejscu.

I Ojciec Św. Papież Pius XI przy okazji 1900 letniego Jubileuszu Dzieła Odkupienia i nasi Czcinajdostojniejsi Księża Biskupi z J. Em. Kardynałem Prymasem Hlondem na czele nawołują do pracy nad odnowieniem ducha Chrystusowego w rodzinach, w społeczeństwie, w narodzie, w państwie. W tym celu rozwinąć przedewszystkiem należy żarliwą akcję u podstaw, organizując i dzielnie prowadząc Krucjatę Eucharystyczną. W dniu uroczystości Najświętszego Serca Jezusowego śmiem Wielebnym Confratrom to przypomnieć i pasterskiej Ich pieczołowitości wielkie to Dzieło polecić.

Ks. Karol Lubianiec
Kanonik Kapituły Metropolitalnej,
Dyrektor Archidiecezjalny Apostolstwa Modlitwy
i Krucjaty Euchar. czyli Rycerstwa Jezusowego.

REKOLEKCJE ZAMKNIĘTE DLA KAPŁANÓW

W DOMU REKOLEKCYJNYM W KALWARJI WILEŃSKIEJ.

„Rekolekcje, to najznakomitsze i najprawdziwsze dzieło miłości". *(Pius XI).*

Na życzenie J. E. Ks. Arcybiskupa-Metropolity Romualda Jałbrzykowskiego, by ułatwić Czcigodnym Konfratrom poszczególnych dekanatów odbycie w tym 1935 r. zaleconych przez Prawo Kanoniczne rekolekcyj, urządzam w Domu Rekolekcyjnym Archidiecezjalnym w Kalwarji Wileńskiej kilka seryj rekolekcyj zamkniętych dla kapłanów. Wobec tego, że Dom nasz Rekolekcyjny jest jeszcze w stadjum organizowania się i wskutek szczupłości pomieszczenia, w każdej serji może być tylko po 20 osób i pobyt na rekolekcjach połączony jest ze znoszeniem pewnych niewygód, co jednak staramy się zastąpić sercem pełnem życzliwości i usłużności w stosunku do tych, co zaszczycają nas swoją obecnością podczas tej najważniejszej i najświętszej pracy, jaką są święte ćwiczenia duchowne. Również świadomość, że odbywamy rekolekcje w swoim, archidiecezjalnym domu, uzupełnia braki. — Rekolekcje odbędą się w następujących terminach: I serja 22—26 lipca; II serja 29 lipca—2 sierpnia; III serja 5—9 sierpnia; IV serja 12—16 sierpnia; V serja 19 — 23 sierpnia; VI serja 26 — 30 sierpnia.

Rozpoczęcie rekolekcyj pierwszego dnia o godzinie 20-ej (8 wieczór), zakończenie ostatniego dnia rano (godz. 7).

Wszystko otrzymuje się w domu rekolekcyjnym (od kolacji pierwszego dnia — przez całe trzy dni — do śniadania piątego dnia) za opłatą 12 złotych. Kaplica na miejscu.

Konfratrów, pragnących odbyć rekolekcje, proszę zgłaszać się zawczasu listownie pod adresem: Dyrekcja Domu Rekolekcyjnego w Kalwarji Wileńskiej — Wilno, Kalwarja — najpóźniej 5 dni przed terminem rozpoczęcia serji ze wskazaniem jednocześnie innej serji, która byłaby dogodna, w razie gdyby serja żądana była już pełna.

Po zgłoszeniu się, z Domu Rekolekcyjnego nadejdzie „karta przyjęcia" na rekolekcje ze wskazaniem serji.

Komunikacja dogodna z Wilna autobusami odchodzącemi z Placu Orzeszkowej w kierunku Wilno — Jerozolimka o godz.: 6.50, 7.50, 9, 13.15, 15.30, 18, 19.30, 21.

Ks. Stanisław Miłkowski
Dyrektor Domu Rekolekcyjnego.

GAZETKA PARAFJALNA.

Wiele jeszcze lat upłynie, zanim ludność na Kresach Wschodnich przemieni się w uświadomionych katolików, zanim zlikwiduje się analfabetyzm, zanim ludność tych tak odległych od kultury zachodu stron, odczuje potrzebę strawy duchowej w postaci katolickiej gazety lub dobrej książki.

Nie będę mijał się z prawdą, gdy powiem, że 90% ludności na wschodnich rubieżach Rzeczypospolitej nie ma książeczki do nabożeństwa, nie czyta wogóle gazet, a tem samem i czasopism katolickich. Wielką w tem przeszkodę stanowi analfabetyzm, który w tych stronach jest zastraszający. Nad zlikwidowaniem analfabetyzmu obok nauczyciela winien pracować i kapłan. Więcej powiem. Kapłan winien dotrzeć tam, dokąd nauczyciel nie dociera; a pomocą w tem kapłanowi winna służyć prasa.

Niejeden Czytelnik w tem miejscu zauważy: ależ o tem się tyle razy słyszało, to jest tak jasne, pocóż więc znowu pisać. Piękne to hasła i zasady, ale na wszystko potrzebne są fundusze, których dzisiaj niema. Chyba autor nie zdaje sobie sprawy, jaki kryzys przeżywa dzisiaj duchowieństwo? — O, aż nadto zdaje sobie sprawę, bo na własnej skórze od szeregu lat go doświadcza. Lecz proszę łaskawie posłuchać. O ile uwagi, niżej zamieszczone, przydadzą się komu, będę szczęśliwy, iż przysłużyłem się dobrej sprawie.

Każdy kapłan na plebanji winien mieć drukarnię, sam winien być autorem gazetki parafjalnej, wydawcą śpiewników, modlitewników, sam winien drukować elementarze dla nieumiejących czytać, w gazetce parafjalnej obok swego kazania podawać wiadomości bieżące, wiadomości gospodarcze, kulinarne i t. d.

No, teraz to już autor zwarjował -- powie Czytelnik. Ksiądz i autor gazetki parafjalnej, proboszcz i wydawca elementarza — końby się uśmiał. A toż koncepty się rodzą w niektórych głowach.

Nie zrażając się powyższemi uwagami, piszę dalej. Wszak papier cierpliwy.

Najprzyjemniej i najprędzej układa się czcionki na linotypie, właściwie to nie układa się czcionek, ale czyni się odlew z ołowiu całego wiersza, przeznaczonego do druku. Lecz linotyp kosztuje 50 tys. zł., ponadto wymaga instalacji elektrycznej, motoru i t. d. Rzecz jasna, że do użytku powszechnego nie nadaje się. Maszyna zbyt kosztowna.

Mniej kosztowna od linotypu jest zwykła drukarnia. W skład drukarni wchodzą: czcionki, kaszty, winkielki, szufelki, maszyna drukarska, do tego jest potrzebny motor, światło elektryczne, odpowiedni lokal, zecer, drukarz i kto tam zliczy inne trudności i koszta z tem związane. O tem, by proboszcz mógł zainstalować na parafji taką drukarnię, mowy niema. Zresztą układ czcionek jest niezmiernie marudny, a stąd i kosztowny. I ten projekt, jako nierealny, trzeba pominąć.

Pozostaje trzeci, ostatni sposób, o którym zamierzałem pisać.

Każdy proboszcz winien posiadać na parafji maszynę do pisania. Nic łatwiejszego, jak pisanie na maszynie. Pisze się nawet prędzej, niż na linotypie, pisze się prędko, ochoczo, bez wielkiego wysiłku. Chodzi tylko o to, by pismo maszynowe dało się łatwo przekalkować, przedrukować, odbić w setkach i tysiącach egzemplarzy. Czy jest na to sposób? Owszem. Są nawet rozmaite.

W Seminarjum Duchownem klerycy odbijają swoje notatki na opaleografie. Wszyscy księża znają ten „motor“, który blisko dziesięć lat spełnia swoje funkcje bez zarzutu. Lecz na opaleografie odbija się pismo ręczne. Być może, że przy zastosowaniu odpowiedniej kalki, dałoby się i na opaleografie odbijać pismo maszynowe. Nie wiem? Lecz i opaleograf jest dosyć kosztowny.

Następny sposób, to szapirograf. Kto miał do czynienia z szapirografem, ten wie, jak druk jest niewyraźny, praca brudna, zresztą odbitek nie można uzyskać odpowiedniej ilości.

Pozostaje ostatni sposób: powielacz. Na powielaczu pracuje Katolicka Agencja Prasowa w Warszawie, na powielaczu pracuje Polskie Radjo w Wilnie, na powielaczu pracują poważne instytucje: harcerstwo i t. p.

Mówiąc o powielaczu, nie mam na myśli powielacza systemu Ormig, jaki obejrzeć możemy w firmie Block-Brun w Wilnie. Mojem zdaniem system ten do użytku praktycznego nie nadaje się, gdyż odbitek nie można uzyskać wielkiej ilości (najwyżej 200, a i to bardzo wątpliwe), odbitki są słabo czytelne, maszyna zbyt kosztowna (1200 zł. i 600 zł.) i galamacja z ormigtyną. Gdyby darmo kto ofiarował taki aparacik, możnaby przyjąć, ale samemu 10 zł. dać za niego nie warto, nie mówiąc już o 600 zł. i więcej.

Najodpowiedniejszy powielacz, to ten, który pracuje na białkówkach i woskówkach. Nie jest on droższy od 75 zł., poza tem nadwyraz praktyczny. Pracuje się na nim w sposób następujący. Kupuje się białkówkę (60 gr. lub woskówkę 30 gr.), zakłada się

do maszyny, wyłącza taśmę i pisze na maszynie określony tekst. Zapisana woskówka (wzgl. białkówka) staje się matrycą, przy pomocy której odbić możemy większą ilość (ponad 2 tysiące) odbitek. Sam powielacz składa się z siatki z włosia i wałka. Matrycę przykładamy do siatki, przesuwamy po niej wałkiem i na papierze otrzymujemy odbitkę. Skoro nabierzemy wprawy, można otrzymać 500 odbitek na godzinę. Praca nie trudna, czysta, tania, słowem praktyczna i godna polecenia. Z pomocą takiego powielacza bez większej trudności każdy kapłan może wydawać gazetkę parafialną, drukować elementarze, śpiewniki, modlitwy i co tylko zechce. (Powielacz, o którym piszę, można obejrzeć w firmie M. Żejmy w Wilnie, ul. Mickiewicza 24, nosi nazwę Progress).

Mówiąc o gazetce parafjalnej, mam na myśli nie gazetkę codzienną, ale tygodniową.

Koszta wydawnictwa takiej gazetki są minimalne. Papier gazetowy in 4^0 setka kosztuje 35 gr.; białkówka wynosi 90 gr. (licząc na stronę pierwszą połowę arkusza (30 gr.) i cały na stronę drugą) i farba (50 gr. za druk setki arkuszy). Summa summarum wydrukowanie setki arkuszy rozmiaru in 4^0 po obu stronach kosztuje nie licząc własnej pracy — 1,75 zł.; druga i każda następna setka — 85 gr. Na taki wydatek może sobie pozwolić najbiedniejszy nawet ksiądz na Kresach.

Chcąc obniżyć wymienione koszta, można zamiast farby specjalnej (Koreska, Karmański i t. p.) użyć zwykłej farby drukarskiej, której 1 kg. nie kosztuje drożej, niż 1,50 zł., lecz wówczas pracować na powielaczu trzeba w pokoju dobrze ogrzanym.

Notabene, znam już kilka wypadków w Archidiecezji Wileńskiej wydawania tego rodzaju gazetki parafjalnej na powielaczu z nadwyraz dodatnim skutkiem.

Ks. Dr. Tadeusz Sieczka.

Ś. P. KS. IGNACY MICKIEWICZ.

Dnia 23 czerwca r. b. w Czarnym Borze pod Wilnem zmarł ś. p. Ks. Ignacy Mickiewicz.

Ksiądz Ignacy Mickiewicz urodził się 22. VII. 1864 r. w dawn. pow. rosieńskim. Nauki pobierał najprzód w gimnazjum w Libawie, następnie w Seminarjum Duchownem w Saratowie. Święcenia kapłańskie otrzymał 1 grudnia 1888 roku i w tymże roku został mianowany administratorem parafji w Stawropolu na Kaukazie.

Potem zajmował stanowiska sekretarza biskupiego i proboszcza par. katedralnej w Saratowie, profesora Seminarjum w Saratowie, proboszcza i kapelana wojskowego w Astrachaniu, kapelana wojskowego w Odesie, proboszcza w Piatihorsku. Wielokrotnie usuwany przez rząd rosyjski ze stanowisk, w roku 1914 otrzymał probostwo w m. Kamienskoje, gdzie przebył do wybuchu przewrotu bolszewickiego. Aresztowany w dn. 17. VI. 1919 r. przez bolszewików, został ś. p. Ks. Ignacy Mickiewicz wysłany do czerezwyczajki do Ekaterynosławia i tam skazany na śmierć, której uniknął dlatego tylko, że wojska Denikina na pewien czas owładnęły miastem. Po powrocie do kraju ś. p. Ks. Ignacy Mickiewicz pracował od r. 1919 do r. 1927 w diecezji Lubelskiej, a od roku 1927 aż do śmierci był kapelanem SS. Urszulanek w Czarnym Borze.

W czasie swego pobytu w Rosji ś. p. ks. Ignacy Mickiewicz zbudował 18 kościołów i kaplic, marzył także o wybudowaniu kościoła i w Czarnym Borze. Choć złamany wiekiem i ciężkiemi przeżyciami, zdołał jednak poczynić przygotowania i zgromadzić sporo materjału na budowę kościoła w Czarnym Borze.

Odszedł jeszcze jeden bojownik o wiarę katolicką na obszarach Rosji, jeszcze jeden bojownik o podtrzymanie polskości wśród rozproszonych rzesz polskich na obczyźnie.

Requiescat in pace. *X. T. W.*

Z ŻYCIA ARCHIDIECEZJI.

Poświęcenie kościoła w Kolonji Kolejowej. — W niedzielę 7 b. m. o godzinie 9.30 J. E. X. Arcybiskup-Metropolita poświęcił nowozbudowany kościół w Kolonji Kolejowej pod Wilnem, należącej do parafji po-Bernardyńskiej, jednocześnie dokonał konsekracji dzwonu ufundowanego ze składek mieszkańców m. Wilna.

Poświęcenie kościoła w Kijowcu. — Podczas ostatniej serji wizytacyj pasterskich J. E. X. Arcybiskup-Metropolita dnia 25 czerwca r. b. dokonał poświęcenia nowozbudowanego kościoła w Kijowcu, dekanatu Wilejskiego.

Rekolekcje kapłańskie w Wilnie. — Dnia 2 lipca wieczorem o godzinie 8 rozpoczęły się rekolekcje dla księży dekanatu wileńskiego, zakończyły się w piątek 5 b. m. Przewodniczył O. Ostrowski T. J. — Wielu księży przybyło na rekolekcje z innych dekanatów — bliższych i dalszych. Udział wzięło w rekolekcjach 140 księży.

STOLICA APOSTOLSKA.

Legat Papieski na uroczystości Krajowego Kongresu Eucharystycznego w Stanach Zjednoczonych. — Dn. 28. VI. r. b. Ojciec św. mianował arcybiskupa Nowego Jorku Kardynała Patryka Hayes nadzwyczajnym legatem Swoim na uroczystości Krajowego Kongresu Eucha-

rystycznego Stanów Zjednoczonych A. P. w Cleveland.

Ku uczczeniu pierwszych męczenników rzymskich. — 30 czerwca wieczorem w Mieście Watykańskiem na terenie, zajmowanym niegdyś przez cyrk Nerona, odbyła się procesja ku uczczeniu pamięci pierwszych męczenników chrześcijaństwa w Rzymie. Procesję uformowali członkowie kolegjów i seminarjów kościelnych, zakonnicy, duchowieństwo świeckie i liczni wierni, eskortowani przez gwardję szwajcarską i gwardję pałacową papieską. Całość pochodu, oświetlona kolorowemi pochodniami, czyniła niezwykle imponujące i głębokie wrażenie. N. Sakrament w procesji niósł i następnie udzielił błogosławieństwa apostolskiego arcybiskup Edward Hanna, były ordynarjusz archidiecezji San Francisco w Kalifornji.

W ciągu lipca Papież pozostanie w Watykanie. — Dnia 5 lipca r. b. Ojciec św. przyjął na audjencji o. Jana Steina T. J., dyrektora papieskiego obserwatorjum astronomicznego, który przedstawił Papieżowi sprawozdanie z prac w nowem obserwatorjum w Castelgandolfo oraz projekty, dotyczące udziału jego jako przedstawiciela obserwatorjum papieskiego w najbliższych zjazdach astronomów. W czasie rozmowy Ojciec św. oświadczył, że prawdopodobnie pozostanie w Watykanie przez cały lipiec, pomimo bowiem wielkich upałów w Rzymie temperatura w Watykanie nie przewyższa 25 stopni.

Z NIWY KOŚCIELNEJ I DUSZPASTERSKIEJ.

W KRAJU

Zakończenie rekolekcyj dla akademików w klasztorze OO. Marjanów na Bielanach. — W niedzielę 30 czerwca w klasztorze OO. Marjanów na Bielanach pod Warszawą odbyło się zakończenie rekolekcyj zamkniętych, które odbyli członkowie Sodalicji Marjańskiej Akademików. W rekolekcjach, któremi w ciągu trzech dni kierował Ks. mag. Stanisław Sprosiński, wzięło udział 30 akademików.

Kongresy. — W czerwcu rb. odbyły się dwa *Kongresy eucharystyczne:* dd. 1—2 czerwca w Rawie Mazowieckiej, archid. warszawskiej; na Kongres przybyło około 50.000 osób; dd. 8—10 czerwca odbył się pierwszy podhalański Kongres eucharystyczny w Grybowie, diec. tarnowskiej, który zgromadził przeszło 80.000 uczestników obrządku łacińskiego i wschodniego; licznie też byli reprezentowani t. zw. „prawosławni” z Łemkowszczyzny. Dd. 13—16 czerwca odbył się we Lwowie *Maryański Kongres Różańcowy*, który z całej Małopolski zgromadził blisko 70.000 uczestników. Dd. 14—17 czerwca odbył się w Krakowie *Kongres tercjarski*, w którym wzięło udział 1000 członków, w procesji z relikwjami św. Franciszka wzięło udział 3.000 osób.

Związek sodalicyj inteligencji męskiej. — W dniach 29 i 30 czerwca roku bież. obradował w Częstochowie walny zjazd delegatów sodalicyj maryańskich inteligencji męskiej. Zjazd ów miał wyjątkowo uroczysty charakter z racji 10-ciolecia Związku tych sodalicyj, założonego we Lwowie w dniu 30 czerwca 1925 r. W czasie kongresu odbyło się uroczyste poświęcenie kamienia węgielnego pod dom rekolecyjny im. Ojca św. Piusa XI.

ZAGRANICĄ.

Minister Benesz o katolicyzmie. — Z Pragi dnia 1 lipca donoszą, że na bankiecie, który wydano dla przedstawicieli prasy zagranicznej, przybyłych na wszechkrajowy czechosłowacki Zjazd Katolicki przemawiał m. in. minister spraw zagranicznych Czechosłowacji dr. Benesz na temat znaczenia katolicyzmu w państwie nowoczesnem. Katolicyzm — mówił minister Benesz — stanowi w Czechosłowacji jedną z najważniejszych kolumn państwowości i demokracji. Czechy, w przeszłości klasyczny kraj walk religijnych, doszły dziś w wysokim stopniu, można powiedzieć, do prawie doskonałej zgody religijnej. Katolicyzm, którego wyznawcy rekrutują się z pośród wszystkich narodów, stanowi w państwie element łagodzący sprawy narodowościowe i ułatwiający współpracę tych narodowości z Państwem.

Święcenia kapłańskie byłego prezesa ministrów chińskich. — Długoletni poseł chiński w Petersburgu i Hadze, a następnie minister spraw zagranicznych i prezes ministrów rządu chińskiego Lu-Tsang-Tsiang, który po śmierci swej żony w roku 1927 wstąpił do klasztoru benedyktyńskiego św. Andrzeja Lophemlez-Bruges w Belgji, otrzyma w dniu 29 czerwca r.b. święcenia kapłańskie. Czang - Kai-Szek, prezydent egzekutywy chińskiej oraz wszyscy prawie dyplomaci chińscy nadesłali o. Lu z racji jego święceń powinszowania i obfite podarki. O. Lu w czasie pobytu swego w klasztorze ogłosił interesującą pracę o Pawle Ziu, wielkim katoliku chińskim z XVI w. oraz, interesując się nadal żywo sprawami polityki, cenne uwagi w sprawie okupacji Mandżurji w oświetleniu nauki katolickiej według pism kardynała Mercier.

Niepowodzenie propagandy bezbożniczej w Rosji. — Do „Maasbode" donoszą z Rosji, że od roku 1932, w którym ruch bezbożniczy dosięgnął, jak się zdaje, swojego szczytu, można obserwować, mimo gwałtownej propagandy i nieustających prześladowań religji, stały wzrost uczuć religijnych, połączony z jednoczesnem zobojętnieniem na wysiłki bezbożników rosyjskich. Nakład czasopism bezbożniczych zmalał tak dalece, że popularny ilustrowany „Bezbożnik", który w r. 1932 posiadał nakład 200 tys. egzemplarzy, dziś drukuje ich ledwie 100 tys. Drugie pismo bezbożnicze — „naukowy" „Antireligjoznik" — wykazuje jeszcze większy spadek. W marcu 1931 r. miał on nakład 37 tys., w r. 1932 — 20 tys., w r. 1933 — 13 tys., a w ubiegłym roku — 12 tys. Cały szereg czasopism, jak „Bezbożnik u stanka", „Mołodoj bezbożnik" i „Wojujuszczyj ateizm", zniknął wogóle z horyzontu. Natomiast pozostałe jeszcze świątynie, zwłaszcza w dnie świąteczne, przepełnione są wiernymi i to nietylko reprezentującymi pokolenie starsze, ale także młodzież, a nawet żołnierzy czerwonej armji.

Od Redakcji.

Adres Redakcji odtąd będzie następujący: Wilno, ulica Marji Magdaleny 4, Kurja Metropolitalna.

Drukowano za zezwoleniem J. E. Księdza Arcybiskupa - Metropolity.

Wydawca: KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA.
Redaktor: KS. JÓZEF PONIATOWSKI.

DRUKARNIA ARCHIDIECEZJALNA W WILNIE.